

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

แนวคิดที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ เมื่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์นั้นวัดโดยอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Asset: ROA) สามารถแบ่งได้เป็น 4 ปัจจัยหลัก (Jeff Madura, 2002) คือ

1. รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ คือ ผลต่างระหว่างรายได้ดอกเบี้ยกับค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย เมื่อดอกเบี้ยจ่ายสูงและ(หรือ)ดอกเบี้ยรับต่ำจะทำให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิลดลง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม โดยทำให้อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมลดลง

2. รายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย เป็นส่วนที่มีความสำคัญอีกส่วนหนึ่งในการสร้างรายได้ให้กับธนาคารพาณิชย์ และสามารถทำให้อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมเปลี่ยนแปลงได้เช่นกัน ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์จึงพยายามมุ่งเน้นในการสร้างรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ยมากขึ้น เช่น การสร้างรายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการต่างๆ เพื่อเพิ่มอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม เนื่องจากในบางครั้งรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์อาจจะขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจและสัดส่วนสินทรัพย์และหนี้สินของธนาคารพาณิชย์

3. รายจ่ายที่มีใช้ดอกเบี้ย ธนาคารพาณิชย์ที่มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมต่ำมักจะเกิดจากค่าใช้จ่ายส่วนเกินที่มีใช้ดอกเบี้ย เช่น ค่าใช้จ่ายอุปกรณ์และค่าใช้จ่ายโฆษณา ซึ่งสินทรัพย์ที่สูญเสียไปโดยไม่มีประสิทธิภาพจะนำไปสู่การมีค่าใช้จ่ายที่มีใช้ดอกเบี้ยที่สูงขึ้น

4. หนี้สูญ การที่ธนาคารพาณิชย์มีหนี้สูญเป็นจำนวนมากจะส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมต่ำ แต่หากธนาคารพาณิชย์มีการดำเนินนโยบายแบบป้องกันมากเกินไป จะทำให้ธนาคารพาณิชย์พยายามหลีกเลี่ยงการมีหนี้สูญ ซึ่งอาจส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์มีรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่ำได้ ตามปกติธนาคารพาณิชย์จะลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนตามภาวะเศรษฐกิจ เช่น ในภาวะเศรษฐกิจรุ่งเรืองธนาคารพาณิชย์จะเพิ่มความสนใจไปยังสินเชื่อที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งจะทำให้ธนาคารพาณิชย์สามารถปรับปรุงรายได้ดอกเบี้ยสุทธิได้โดยไม่ต้องมีหนี้สูญเพิ่มขึ้น ในทางกลับกันในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำธนาคารพาณิชย์จะเพิ่มความสนใจไปยังสินเชื่อที่มีความเสี่ยงต่ำเพื่อหลีกเลี่ยงการมีหนี้สูญ

ซึ่งจากปัจจัยต่างๆข้างต้น Jeff Madura (2002) ได้นำมาสร้างเป็นแบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ โดยนำเอาอัตราส่วนสำหรับการประเมินสถานะทางการเงินของธนาคารพาณิชย์บางอัตราส่วนมาเป็นตัวแทนของปัจจัยต่างๆ ซึ่งสามารถเขียนเป็นแบบจำลองได้ดังนี้

ความสามารถในการทำกำไร = f (ปริมาณสินเชื่อ, คุณภาพสินเชื่อ, รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ, รายได้ที่มีค่าใช้จ่าย, ค่าใช้จ่ายที่มีค่าใช้จ่าย)

หรือ

$$ROEA_i = f(LTA_i, PPL_i, IS_i, FSTI_i, OETI_i)$$

โดยที่

$ROEA_i$ = ความสามารถในการทำกำไร วัดจาก อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้

LTA_i = ปริมาณสินเชื่อ วัดจาก อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้

PPL_i = คุณภาพสินเชื่อ วัดจาก อัตราส่วนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ

IS_i = รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ วัดจาก ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยสุทธิ

$FSTI_i$ = รายได้ที่มีค่าใช้จ่าย วัดจาก อัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการต่อรายได้รวม

$OETI_i$ = ค่าใช้จ่ายที่มีค่าใช้จ่าย วัดจาก อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม

i = ธนาคารพาณิชย์แห่งที่ 1,2,3,...,k

จากแบบจำลองข้างต้นสามารถอธิบายได้ดังนี้

ก. ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรสามารถพิจารณาได้หลายด้านแต่ด้านหนึ่งที่สำคัญ คือ การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรโดยการพิจารณาจากความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ที่มีอยู่ของธนาคารพาณิชย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งเครื่องมือที่นิยมใช้กัน (เพชรชุมทรัพย์, 2544) คือ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Assets: ROA) เนื่องจากครอบคลุมทั้งสินทรัพย์ในส่วนที่เป็นเงินกู้ยืมและในส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้น โดยอัตราส่วนนี้สามารถอธิบายได้ว่าธนาคารพาณิชย์สามารถนำสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปใช้เพื่อก่อให้เกิดผลกำไรได้มากน้อยเพียงใดโดยสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$$

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมนี้เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า Earning Power หรือความสามารถในการทำกำไรเป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการทำกำไร ซึ่งอธิบายถึงความสามารถในการนำสินทรัพย์หรือทรัพยากรที่มีอยู่ไปใช้เพื่อก่อให้เกิดรายได้หรือผลตอบแทนว่ามีมากน้อยเพียงใดทั้งนี้โดยไม่คำนึงว่าสินทรัพย์นั้นมาจากเงินกู้ยืมหรือมาจากเงินลงทุนของผู้ถือหุ้น ดังนั้นธนาคารพาณิชย์ที่มีความสามารถในการทำกำไรสูงจะมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมสูง ในการศึกษาถึงความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในครั้งนี้ จะใช้อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม เป็นตัววัดความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์โดยใช้เป็นตัวแปรตาม (Dependent Variable) เนื่องจากต้องการศึกษาถึงความสามารถในการทำกำไรในแง่ของสถานประกอบการ โดยสินทรัพย์ในที่นี้จะครอบคลุมเฉพาะในส่วนของสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้และกำไรสุทธิอย่างแท้จริงอันเป็นผลมาจากการบริหารสินทรัพย์ดังกล่าวของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ที่สำคัญประกอบด้วยสินเชื่อและเงินลงทุนในหลักทรัพย์ ดังนั้นอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้}} \times 100$$

ข. ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

1. ปริมาณสินเชื่อ

เนื่องจากการบริหารสินทรัพย์ที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์อยู่ที่การบริหารสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ซึ่งประกอบด้วยเงินให้สินเชื่อและเงินลงทุนในหลักทรัพย์ แต่สัดส่วนของเงินให้สินเชื่อจะสูงกว่าเงินลงทุนในหลักทรัพย์ ดังนั้นความสำคัญของการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จึงขึ้นอยู่กับการบริหารสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเงินให้สินเชื่อมากที่สุด เพราะฉะนั้นจึงจะศึกษาเงินให้สินเชื่อซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้หรือผลตอบแทนให้กับธนาคารพาณิชย์ โดยปริมาณสินเชื่อจะพิจารณาจากอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้} = \frac{\text{เงินให้สินเชื่อ}}{\text{สินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้}} \times 100$$

อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความเพียงพอของเงินทุน โดยใช้สินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้แทนสินทรัพย์รวมซึ่งจะบ่งบอกถึงการ

บริหารสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ ดังนั้นจึงคาดว่าอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากสินเชื่อเป็นสินทรัพย์ที่นำรายได้กลับคืนสู่ธนาคารในรูปของดอกเบี้ยเงินกู้มากกว่ารายได้อื่น

สมมติฐาน : อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

2. คุณภาพสินเชื่อ

การบริหารสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ ธนาคารจะต้องเผชิญความเสี่ยงจากการปล่อยสินเชื่อในกรณีที่เกิดสินเชื่อไม่มีคุณภาพอันเนื่องมาจากลูกหนี้ไม่สามารถผ่อนชำระหนี้คืนให้กับธนาคารพาณิชย์ตามข้อตกลงการกู้ยืม ซึ่งจะก่อให้เกิดหนี้สูญตามมาและส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ เพราะฉะนั้นความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จึงมีข้ออยู่ที่ปริมาณของสินเชื่อเท่านั้นแต่จะเกิดจากคุณภาพสินเชื่อด้วย โดยคุณภาพสินเชื่อจะพิจารณาจากอัตราส่วนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ ซึ่งสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ} = \frac{\text{ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ}}{\text{เงินให้สินเชื่อ}} \times 100$$

อัตราส่วนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงคุณภาพสินทรัพย์ซึ่งในที่นี้ก็คือคุณภาพสินเชื่อ ซึ่งบ่งบอกถึงสถานะของสินเชื่อที่มีปัญหาของธนาคารพาณิชย์ต่อปริมาณสินเชื่อทั้งหมด เนื่องจากค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญจะตั้งสำรองสำหรับสินเชื่อที่มีปัญหาของธนาคารพาณิชย์ ดังนั้นหากธนาคารพาณิชย์มีอัตราส่วนนี้มากแสดงว่าเงินให้สินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ปล่อยไปมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นหนี้เสียมาก ซึ่งจะทำให้ระดับกำไรของธนาคารพาณิชย์ลดลง ดังนั้นจึงคาดว่าอัตราส่วนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

สมมติฐาน : อัตราส่วนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

3. รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ

รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ หมายถึง รายได้ดอกเบี้ยหลังหักรายจ่ายดอกเบี้ยแล้ว ซึ่งรายได้ดอกเบี้ยจะขึ้นกับอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมหรือการให้สินเชื่อเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากเป็นแหล่งรายได้ที่ใหญ่ที่สุด ดังนั้นการขึ้นลงของอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากต่อรายได้

ของธนาคารพาณิชย์ ส่วนอัตราดอกเบี้ยจ่ายจะขึ้นอยู่กับต้นทุนของเงินทุน ซึ่งส่วนใหญ่จะมาจากเงินฝากและเงินกู้ยืม ดังนั้นจึงสามารถพิจารณารายได้ดอกเบี้ยสุทธิได้จากส่วนต่างดอกเบี้ยสุทธิ ซึ่งสามารถคำนวณได้ดังนี้

ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยสุทธิ = อัตราดอกเบี้ยรับ - อัตราดอกเบี้ยจ่าย
โดย

$$\text{อัตราดอกเบี้ยรับ} = \frac{\text{ดอกเบี้ยรับจากเงินให้สินเชื่อ}}{\text{เงินให้สินเชื่อ}} \times 100$$

$$\text{อัตราดอกเบี้ยจ่าย} = \frac{\text{ดอกเบี้ยจ่ายจากเงินรับฝาก}}{\text{เงินรับฝาก}} \times 100$$

เนื่องจากส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเป็นผลต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยรับกับอัตราดอกเบี้ยจ่าย เพราะฉะนั้นธนาคารพาณิชย์ที่มีต้นทุนการรับฝากเงินต่ำจะทำให้สามารถลดต้นทุนได้ ซึ่งจะส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์มีส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยมากขึ้นและได้รับผลกำไรมากขึ้น ดังนั้นจึงคาดว่าส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยสุทธิจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

สมมติฐาน : ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยสุทธิจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

4. รายได้ที่มีโชดดอกเบี้ย

รายได้ที่มีโชดดอกเบี้ยเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญรองมาจากรายได้ดอกเบี้ย เนื่องจากในปัจจุบันส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยรับและอัตราดอกเบี้ยจ่ายแคบลงจากในอดีตมาก ทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องหารายได้จากแหล่งอื่นเข้ามาเสริม ซึ่งรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ยมีแหล่งที่มาที่สำคัญ 2 แหล่งด้วยกัน คือ รายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการ และรายได้จากการปริวรรตเงินตราต่างประเทศ ในการศึกษาครั้งนี้จะพิจารณารายได้ที่มีโชดดอกเบี้ยจากอัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการต่อรายได้รวม ซึ่งสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการต่อรายได้รวม} = \frac{\text{รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ}}{\text{รายได้รวม}} \times 100$$

เนื่องจากรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการเป็นแหล่งรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ยที่สำคัญที่ช่วยให้ธนาคารพาณิชย์ได้รับกำไรเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงคาดว่าอัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการต่อรายได้รวมจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

สมมติฐาน : อัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการต่อรายได้รวมจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

5. ค่าใช้จ่ายที่มีโชคอกเบียด

ค่าใช้จ่ายที่มีโชคอกเบียด ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารสถานที่และอุปกรณ์ ค่าภาษี ค่าธรรมเนียมและบริการ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ซึ่งค่าใช้จ่ายต่างๆเหล่านี้ อาจเรียกได้ว่าเป็นค่าใช้จ่ายในด้านการบริหารงาน ดังนั้นค่าใช้จ่ายที่มีโชคอกเบียดจึงสามารถพิจารณาได้จากอัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม ซึ่งสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน}}{\text{รายได้รวม}} \times 100$$

อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งค่าใช้จ่ายต่างๆเหล่านี้ถือว่าเป็นต้นทุนอย่างหนึ่งของธนาคารพาณิชย์ ดังนั้นหากธนาคารพาณิชย์มีการบริหารค่าใช้จ่ายที่ดีทำให้มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่ำเมื่อเทียบกับรายได้ย่อมจะทำให้ธนาคารพาณิชย์ได้รับผลกำไรเพิ่มขึ้น เพราะฉะนั้นจึงคาดว่าค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวมจะมีความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามกับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

สมมติฐาน : อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวมจะมีความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามกับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

2.1.2 แนวคิดของผู้บริหารธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่เกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร

ชาติรี โสภณพนิช (2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552) ประธานกรรมการธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไรซึ่งพอสรุปได้ว่าธนาคารได้มีการนำนโยบายการขยายสินเชื่ออย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการลดต้นทุนทางการเงินและเพิ่มรายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการมาใช้ในการสร้างกำไรให้กับธนาคาร โดยธนาคารได้ใช้จุดแข็งจากการที่ธนาคารมีฐานลูกค้าที่กว้างขวางและการมีเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจที่แข็งแกร่งมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ธนาคารได้เล็งเห็นถึงโอกาสในการขยายธุรกิจจากความต้องการทางการเงินของกลุ่มลูกค้าธุรกิจที่กำลังเติบโตไปพร้อมๆกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ดังนั้นธนาคารจึงได้มีการปรับโครงสร้างองค์กรด้านงานขายและบริการ ตลอดจนการพัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธนาคาร รวมทั้งปรับปรุงกระบวนการทำงานของธนาคารให้สามารถดูแลลูกค้าในฐานะพันธมิตรทางธุรกิจ

เพื่อให้มีความเข้าใจความต้องการและความคาดหวังของลูกค้า และสามารถเพิ่มคุณค่าให้แก่ลูกค้าได้อย่างต่อเนื่อง โดยธนาคารได้มีการนำเสนอผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลายเพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่ลูกค้าทุกกลุ่มทั้งในรูปแบบตราสารการเงิน กองทุนรวม และการอำนวยความสะดวก นอกจากนี้ธนาคารยังมีบริการธนาคารทางอินเทอร์เน็ต เช่น บัวหลวง ไอแบงก์กิ้ง และบิซ ไอแบงก์กิ้ง รวมทั้งบริการบริหารเงินสด การบริหารกองทุน และบริการเพื่อการส่งออกและนำเข้า ซึ่งนอกจากจะเป็นการสนับสนุนลูกค้าให้ได้รับบริการทางการเงินที่สะดวกและสามารถดำเนินธุรกิจด้วยประสิทธิภาพที่สูงยิ่งขึ้นแล้ว ธนาคารก็ยังได้ขยายฐานสินเชื่อและเพิ่มรายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการในขณะเดียวกัน

ศุภรัตน์ คิวตันกุล และ สติศย์ ลิมพงศ์พันธุ์ (2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552) คณะกรรมการธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไรซึ่งพอสรุปได้ว่า ภายใต้วิสัยทัศน์ในการเป็นธนาคารแสนสะดวก (The Convenience Bank) ธนาคารได้มุ่งเน้นในการขยายสินเชื่อและการสร้างรายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการ อีกทั้งได้มีการนำความสามารถในการบริหารต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพมาใช้เป็นกลยุทธ์หลักในการดำเนินงานเพื่อสร้างกำไรให้กับธนาคาร โดยธนาคารได้ใช้จุดแข็งของความเป็นธนาคารพาณิชย์ของรัฐที่มีความมั่นคงสูงในการมุ่งขยายสินเชื่อแก่กลุ่มลูกค้าภาครัฐและรัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่ำและใช้มาตรการเชิงรุกในการนำเสนอผลิตภัณฑ์ทางการเงินใหม่ๆที่หลากหลายและการขยายช่องทางบริการที่เพิ่มขึ้นแก่ลูกค้าทุกกลุ่ม เพื่อให้ลูกค้ามีทางเลือกในการออมและการลงทุนมากขึ้น ในขณะเดียวกันธนาคารได้ให้ความสำคัญในการติดตามดูแลลูกค้าสินเชื่ออย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันการเกิดสินเชื่อด้วยคุณภาพ นอกจากนี้ธนาคารยังได้ใช้ความสามารถในการบริหารต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานและลดต้นทุน ดังนั้นธนาคารจึงเกิดการขยายตัวของสินเชื่อและรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการมากขึ้น ในขณะที่เงินให้สินเชื่อด้วยคุณภาพลดลง

บรรยงค์ ลำซ่า (2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552) ประธานกรรมการธนาคาร กสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไรซึ่งพอสรุปได้ว่า ธนาคารได้ใช้ยุทธศาสตร์การดำเนินธุรกิจที่ยึดลูกค้าเป็นศูนย์กลาง (Customer Centricity) ภายใต้ชื่อ “เครือข่ายธนาคารกสิกรไทย” โดยมุ่งเน้นในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าแต่ละกลุ่มด้วยผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินอย่างครบวงจร เพื่อขยายฐานสินเชื่อและเพิ่มรายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการ ซึ่งธนาคารได้มีการดำเนินกิจกรรมในการส่งเสริมด้านการตลาดเชิงรุกไปพร้อมๆกับการพัฒนาในด้านการบริการ ด้านผลิตภัณฑ์และการเพิ่มช่องทางการขายอย่างต่อเนื่อง เช่น อินเทอร์เน็ตแบงก์กิ้ง และเครื่องรับฝากเงินสดอัตโนมัติ ส่งผลให้ปริมาณสินเชื่อของธนาคาร

ขยายตัวมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันธนาคารได้มีการนำระบบพิจารณาเครดิต Credit Management and Administration System (CMAS) มาใช้ในการบริหารการขยายไปจนถึงการบริหารการอนุมัติสินเชื่อ และติดตามหนี้ ส่งผลให้สินเชื่อของธนาคารมีคุณภาพมากขึ้น นอกจากนี้ธนาคารยังมีการนำแนวคิด Balanced Scorecard มาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน และมีการนำการทดสอบภาวะวิกฤตมาใช้ในการประเมินค่าความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น รวมทั้งมีการรายงานความเสี่ยงต่อผู้บริหารระดับสูงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้พร้อมในการจัดการและวางแผนมาตรการป้องกันต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์

คณะกรรมการธนาคาร พาณิชย จำกัด (มหาชน) (2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไรซึ่งพอสรุปได้ว่า ธนาคารได้ดำเนินการตามนโยบายหลักของธนาคารในการเป็นสถาบันการเงินที่ให้บริการครบวงจร (Universal Bank) และโครงการปรับปรุงธนาคาร (Change Program) ซึ่งมีกลยุทธ์ที่สำคัญคือ การเติบโตทางธุรกิจอย่างมีคุณภาพ โดยการขยายธุรกิจในตลาดใหม่ๆ รวมทั้งการนำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่หลากหลาย อีกทั้งยังมีการขยายเครือข่ายสาขาและเครื่องรับจ่ายเงินสดอัตโนมัติ (ATM) เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งตลาดในการสร้างกำไรให้มากขึ้น นอกจากนี้ธนาคารยังมีการขยายสินเชื่อในกลุ่มลูกค้าธุรกิจอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการใช้นโยบายในการบริหารสินเชื่ออย่างระมัดระวังเพื่อลดการเกิดสินเชื่อด้วยคุณภาพ ทั้งยังเป็นการรักษาความสามารถในการแข่งขันและสามารถสร้างรายได้ให้กับธนาคารได้อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า จากแนวคิดของผู้บริหารธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ทั้ง 4 ธนาคารเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร แต่ละธนาคารได้มีการเลือกใช้กลยุทธ์ที่แตกต่างกันในการสร้างกำไรให้กับธนาคาร ซึ่งแต่ละธนาคารย่อมมีนโยบายที่มีจุดเด่นเป็นของตนเอง ทั้งนี้โดยภาพรวมธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ทั้ง 4 ธนาคารได้มีการมุ่งเน้นในการสร้างรายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการเพิ่มขึ้น การพยายาลดต้นทุนทางการเงิน และการขยายฐานสินเชื่ออย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างกำไรให้กับธนาคาร แต่ไม่ว่าแต่ละธนาคารจะใช้กลยุทธ์ใดในการสร้างกำไรให้กับธนาคารก็ตาม ทุกธนาคารย่อมต้องการผลลัพธ์ที่เหมือนกันคือ การที่ธนาคารมีผลกำไรเพิ่มขึ้น และสามารถสร้างผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นได้อย่างสูงสุด

2.1.3 ทฤษฎีการแสวงหากำไรสูงสุด

จากการที่ธนาคารพาณิชย์เป็นกิจการที่แสวงหาผลกำไรสูงสุดเหมือนกับธุรกิจอื่น ๆ ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จึงต้องแสวงหาพฤติกรรมหรือครองสินทรัพย์และหนี้สินในสัดส่วนที่เหมาะสมที่สุด เพื่อให้ได้มาซึ่งกำไรสูงสุด โดยสินทรัพย์ที่ธนาคารถือไว้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

ก. สินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ (Earning Assets) ได้แก่ การให้สินเชื่อ และการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างๆ

ข. สินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non Earning Assets) ได้แก่ สินทรัพย์ถาวร เช่น อาคารสถานที่ และเงินสดสำรองที่ต้องดำรงตามกฎหมายทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยเงินสดสำรองตามกฎหมายและเงินสดสำรองส่วนเกิน

โดยหลักการของการแสวงหากำไรสูงสุดนั้นจะเป็นการพิจารณาว่า อุปทานเป็นตัวสำคัญที่กำหนดการให้สินเชื่อและการศึกษาพฤติกรรมในการจัดสรรสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ ภายใต้ข้อสมมติที่ว่าธนาคารพาณิชย์จะต้องมีการปรับตัวในการถือครองสินทรัพย์และหนี้สินให้มีความเหมาะสมอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น อัตราดอกเบี้ยทั่วไป อุปสงค์ในการกู้เงิน นโยบายทางการเงินที่ธนาคารกลางกำหนด เป็นต้น นอกจากนี้การจัดสรรสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ยังขึ้นอยู่กับต้นทุนของการให้สินเชื่อ และผลตอบแทนจากสินทรัพย์นั้นๆด้วย ซึ่งถือเป็นการจัดสรรสินทรัพย์เพื่อให้ได้มาซึ่งกำไรสูงสุดนั่นเอง

2.1.4 การทดสอบ unit root

ทรวงศ์ศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และอารี วิบูลย์พงศ์ (2542) กล่าวว่า การใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา (time series data) โดยไม่ได้ตรวจสอบความนิ่ง (stationarity) ของข้อมูล ซึ่งโดยทฤษฎีแล้วการถดถอยด้วยตัวแปรที่เป็นความไม่นิ่ง (nonstationary) ค่าสถิติ t (t-statistics) จะมีการแจกแจงไม่มาตรฐาน (nonstandard distributions) ซึ่งผลที่ตามมาก็คือ การใช้ตารางมาตรฐาน (standard tables) ต่างๆอาจนำไปสู่การลงความเห็นที่ผิด ซึ่งเป็นไปได้ที่จะนำไปสู่การถดถอยที่ไม่ถูกต้อง (spurious regressions) เว้นแต่ว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวจะมีลักษณะความสัมพันธ์แบบการร่วมกันไปด้วยกัน (cointegration relationship) ซึ่งจะทำให้ค่าสถิติ t และ F ที่เราใช้กันตามปกติสามารถที่จะใช้ทดสอบได้ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องทดสอบว่าตัวแปรมีลักษณะนิ่งหรือไม่ ซึ่งการทดสอบความนิ่งของข้อมูลอนุกรมเวลาก็คือการทดสอบว่ามี unit root หรือไม่นั่นเอง โดยการทดสอบ unit root นั้นสามารถทำการทดสอบได้หลายวิธี เช่น วิธี Dickey and Fuller test (DF) วิธี Augmented Dickey and Fuller test (ADF) วิธี Phillip and Perron test (PP) วิธี Dickey Fuller test with GLS detrending (DF-GLS) และวิธี Kwiatkowski, Phillip, Schmidt and Shin test (KPSS)

1. วิธี Dickey and Fuller test (DF) เป็นการทดสอบข้อมูลแต่ละชุดซึ่งมีแบบจำลองดังนี้ (Dickey and Fuller, 1981)

$$X_t = \rho X_{t-1} + e_t$$

โดยที่ X_t, X_{t-1} = ข้อมูลอนุกรมเวลาของตัวแปร ณ เวลา t และ $t-1$
 ρ = สัมประสิทธิ์อัตโนมัติสหสัมพันธ์ (autocorrelation coefficient)
 e_t = ความคลาดเคลื่อนเชิงสุ่ม (random error)

สมมติฐานในการทดสอบ คือ

$$H_0: \rho = 1$$

$$H_1: |\rho| < 1, -1, \rho < 1$$

หากยอมรับ H_0 หมายความว่า X_t มี unit root หรือ X_t มีลักษณะไม่นิ่ง (non-stationary)

หากยอมรับ H_1 หมายความว่า X_t ไม่มี unit root หรือ X_t มีลักษณะนิ่ง (stationary)

อย่างไรก็ตามการทดสอบ unit root ดังกล่าวข้างต้นสามารถทำได้อีกวิธีหนึ่งคือ

กำหนดให้ $\rho = (1 + \theta)$; $-1 < \theta < 1$ โดยที่ $\theta =$ พารามิเตอร์ จะได้

$$X_t = (1 + \theta)X_{t-1} + e_t$$

$$X_t = X_{t-1} + \theta X_{t-1} + e_t$$

$$\Delta X_t = \theta X_{t-1} + e_t$$

สมมติฐานในการทดสอบ คือ

$$H_0: \theta = 0$$

$$H_1: \theta < 0$$

หากยอมรับ H_0 หมายความว่า X_t มี unit root หรือ X_t มีลักษณะไม่นิ่ง (non-stationary)

หากยอมรับ H_1 หมายความว่า X_t ไม่มี unit root หรือ X_t มีลักษณะนิ่ง (stationary)

เนื่องจากข้อมูลอนุกรมเวลา ณ เวลา t มีส่วนสัมพันธ์กับข้อมูลอนุกรมเวลา ณ เวลา $t-1$ ค่าคงที่และแนวโน้ม ดังนั้น Dickey and Fuller จึงได้มีการพิจารณาสมการถดถอย 3 รูปแบบที่แตกต่างกันในการทดสอบ unit root ได้แก่

$$\Delta X_t = \theta X_{t-1} + e_t$$

$$\Delta X_t = \alpha + \theta X_{t-1} + e_t$$

$$\Delta X_t = \alpha + \beta t + \theta X_{t-1} + e_t$$

โดยที่ X_t, X_{t-1}	=	ข้อมูลอนุกรมเวลาของตัวแปร ณ เวลา t และ $t-1$
α, β, θ	=	พารามิเตอร์
t	=	แนวโน้มเวลา
e_t	=	ความคลาดเคลื่อนเชิงสุ่ม (random error)

สมมติฐานในการทดสอบ คือ

$$H_0: \theta = 0$$

$$H_1: \theta < 0$$

หากยอมรับ H_0 หมายความว่า X_t มี unit root หรือ X_t มีลักษณะไม่นิ่ง (non-stationary)

หากยอมรับ H_1 หมายความว่า X_t ไม่มี unit root หรือ X_t มีลักษณะนิ่ง (stationary)

2. วิธี Augmented Dickey and Fuller test (ADF) เป็นวิธีที่พัฒนามาจากวิธี Dickey and Fuller test (DF) ซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหา autocorrelation โดยการเพิ่มขบวนการถดถอยในตัวเอง (autoregressive processes) เข้าไปในสมการ ทำให้ได้สมการใหม่จากการเพิ่ม lagged change เข้าไปในสมการ ทั้งนี้จำนวน lagged term ที่เพิ่มเข้าไปในสมการจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของข้อมูล หรือสามารถใส่จำนวน lagged term เข้าไปจนกระทั่งไม่เกิดปัญหา autocorrelation ซึ่งมีแบบจำลองดังนี้ (Dickey and Fuller, 1981)

$$\Delta X_t = \theta X_{t-1} + \sum_{i=1}^p \phi_i \Delta X_{t-1} + e_t$$

$$\Delta X_t = \alpha + \theta X_{t-1} + \sum_{i=1}^p \phi_i \Delta X_{t-1} + e_t$$

$$\Delta X_t = \alpha + \beta t + \theta X_{t-1} + \sum_{i=1}^p \phi_i \Delta X_{t-1} + e_t$$

โดยที่ X_t, X_{t-1}	=	ข้อมูลอนุกรมเวลาของตัวแปร ณ เวลา t และ $t-1$
$\alpha, \beta, \theta, \phi$	=	พารามิเตอร์
t	=	แนวโน้มเวลา
e_t	=	ความคลาดเคลื่อนเชิงสุ่ม (random error)
p	=	จำนวน lagged term ที่ใส่เข้าไปเพื่อแก้ปัญหา autocorrelation

สมมติฐานในการทดสอบ คือ

$$H_0: \theta = 0$$

$$H_1: \theta < 0$$

หากยอมรับ H_0 หมายความว่า X_t มี unit root หรือ X_t มีลักษณะไม่นิ่ง (non-stationary)

หากยอมรับ H_1 หมายความว่า X_t ไม่มี unit root หรือ X_t มีลักษณะนิ่ง (stationary)

โดยการทดสอบสมมติฐานทั้งวิธี Dickey and Fuller test (DF) และวิธี Augmented Dickey and Fuller test (ADF) จะเป็นการทดสอบตัวแปรที่ทำการศึกษามี unit root หรือไม่ ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากค่า θ หากค่า θ มีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่าตัวแปรที่ทำการศึกษามี unit root ทั้งนี้สมมติฐานดังกล่าวสามารถทำได้โดยการนำค่า t-statistic ที่คำนวณได้มาเปรียบเทียบกับค่าในตาราง Dickey Fuller ณ ระดับต่างๆ หากสามารถปฏิเสธสมมติฐาน (H_0) ได้ แสดงว่าตัวแปรที่ทำการศึกษาไม่มี unit root หรือมีลักษณะนิ่ง (stationary) หรือเป็น integrated of order zero แทนด้วย $X_t \sim I(0)$ แต่หากไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน (H_0) ได้ แสดงว่าตัวแปรที่ทำการศึกษามี unit root หรือมีลักษณะไม่นิ่ง (non-stationary) จะต้องนำค่า ΔX_t มาทำการ differencing จนกระทั่งสามารถปฏิเสธสมมติฐาน (H_0) ได้ เพื่อจะได้ทราบว่าเป็น order of integration (d) อยู่ในระดับใด [$X_t \sim I(d); d > 0$]

3. วิธี Phillip and Perron test (PP) เป็นวิธีที่พัฒนามาจากวิธีการของ Dickey and Fuller เพื่อค้นหารูปแบบของ unit root ตามแบบจำลองการกำหนดช่วงลำดับเวลา โดยจะเริ่มการทดลองจากการไม่ใช้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการรบกวนตัวแปร ซึ่งวิธีนี้จะยอมให้มีการขยายระดับเมื่อจำเป็น ทั้งนี้อาจจะเป็นการกระจายตัวเลขที่ต่างกันของข้อมูลอนุกรมเวลาโดยทำการปรับแบบจำลองที่ใช้ในการทดสอบด้วยการเลื่อนตัวเลขที่เข้าคู่กันได้และดูแนวโน้มของเวลา ซึ่งอาจจะช่วยอธิบายระหว่างการทดสอบ unit root ที่ข้อมูลมีลักษณะคงที่และไม่คงที่ของแนวโน้มในการตัดสินใจ

Phillip and Perron (1988) ได้ทำการทดสอบโดยการไม่ใช้ตัวแปรในการควบคุมระดับความสัมพันธ์ตามลำดับที่สูงกว่าของลำดับตัวเลข ซึ่งมีแบบจำลองดังนี้

$$\Delta Y_t = \alpha + \beta Y_{t-1} + e_t$$

จากนั้นได้ทำการแก้ไขวิธีการทดสอบของ Augmented Dickey and Fuller test (ADF) ให้มีลำดับความสัมพันธ์ที่สูงขึ้น โดยการบวกตัวเลขกลุ่มท้ายที่มีความแตกต่างกันทางด้านขวามือ นอกจากนี้ยังได้มีการแก้ไข t-test ของค่าสัมประสิทธิ์เพื่อให้ตัวเลขเกิดความสัมพันธ์ต่อเนื่อง โดยทำการแก้ไขปัญหาการเกิด autocorrelation และ heteroskedasticity ด้วยวิธีการของ Newey – West ดังนี้

$$\omega^2 = \gamma_0 + \sum_{u=1}^q \left(1 - \frac{u}{q+1}\right) \gamma_u$$

$$\gamma_j = \frac{1}{T} \sum_{t=j+1}^T \hat{e}_t \hat{e}_{t-j}$$

ค่า t-test สามารถคำนวณได้ ดังนี้

$$t_{pp} = \frac{\gamma_0^{1/2} t_b}{\hat{\omega}} - \frac{(\hat{\omega}^2 - \gamma_0) T s_b}{2 \hat{\omega} s}$$

จากสมการข้างต้นตำแหน่งใดที่ t_b, S_b คือค่า t-test และ standard error ของ β และ s คือผลการทดสอบการถอยหลังของลำดับเลขคิดพลาด และ q คือ truncation lag

การกระจายไม่สิ้นสุดของ t-test ตามวิธี Phillip and Perron Test (PP) ก็เหมือนกับ t-test ของวิธี Augmented Dickey and Fuller test (ADF) ส่วนที่เหมือนกับการทดสอบของวิธี Augmented Dickey and Fuller test (ADF) คือ ให้มีการกำหนดรวมตัวเลขคงที่กับตัวเลขคงที่ที่มีทิศทางเป็นเส้นตรงหรือไม่กำหนดก็ได้ในการทดสอบการถอยหลัง สำหรับวิธี Phillip and Perron Test (PP) ต้องระบุวิธีตัดเลขตัวท้าย q เพื่อแก้ไขตามวิธีของ Newey - West จากนั้นจึงรวมตัวเลขที่มีความสัมพันธ์ตามลำดับเข้าด้วยกัน ทั้งนี้การควบคุมการเลือกตัวเลขตัดท้ายออกโดยอัตโนมัติของ Newey - West นั้น ข้อมูลใดที่ใช้ทดสอบการถอยหลังจะต้องแปลงเป็นเลขจำนวนเต็มก่อน

4. วิธี Dickey Fuller test with GLS detrending (DF-GLS)

Elliott, Rothenberg, and Stock (1996) กล่าวว่า เนื่องจากเราสามารถที่จะเลือกรวมค่าคงที่หรือค่าคงที่และแนวโน้มของเวลาที่เป็นรูปเส้นตรงในการทดสอบการถอยตามวิธี Augmented Dickey and Fuller test (ADF) ได้ Elliott, Rothenberg, and Stock (1996) จึงได้มีการนำเสนอการดัดแปลงการทดสอบตามวิธี Augmented Dickey and Fuller test (ADF) ในกรณีที่ข้อมูลถูกเอาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มออก ดังนั้นตัวแปรอธิบายจึงถูกนำออกจากข้อมูลก่อนที่จะทดสอบการถอย โดยกำหนดให้ quasi-difference ของ y_t ซึ่งขึ้นอยู่กับค่าของ α แสดงถึงจุดตัวเลือกจำเพาะที่เราต้องการทดสอบ

$$d(y_t | \alpha) = \begin{cases} y_t & \text{ถ้า } t=1 \\ y_t - \alpha y_{t-1} & \text{ถ้า } t>1 \end{cases}$$

จากนั้นพิจารณาการถอยแบบ OLS ของข้อมูลแบบ quasi-difference $d(y_t | \alpha)$ ต่อ quasi-difference $d(x_t | \alpha)$

$$d(y_t | \alpha) = d(x_t | \alpha)' \delta(\alpha) + \eta_t$$

ซึ่ง x_t ประกอบด้วยค่าคงที่หรือค่าคงที่และแนวโน้ม และให้ $\delta(a)$ เป็นค่าประมาณของ OLS จากการถดถอยนี้สิ่งที่ต้องการทราบคือ ค่าของ a ดังนั้น Elliott, Rothenberg, and Stock (1996) จึงแนะนำให้ใช้ $a = \bar{a}$ ซึ่ง

$$\bar{a} = \begin{cases} 1-7/T & \text{ถ้า } x_t = \{1\} \\ 1-13.5/T & \text{ถ้า } x_t = \{1, t\} \end{cases}$$

เราสามารถกำหนดข้อมูลที่เอาไปจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มออก ของ GLS เป็น y_t^d โดยใช้ค่าประมาณที่สอดคล้องกับค่า \bar{a} เป็น

$$y_t^d \equiv y_t - x_t' \delta(\bar{a})$$

จากนั้นการทดสอบ DF-GLS เกี่ยวข้องกับการประมาณสมการการทดสอบ ADF แบบมาตรฐาน หลังจากนำค่า GLS ที่เอาไปจจัยที่มีผลต่อแนวโน้มออกแล้ว y_t^d ไปแทนกับค่าเดิม y_t

$$\Delta y_t^d = \alpha y_{t-1}^d + \beta_1 \Delta y_{t-1}^d + \dots + \beta_p y_{t-p}^d + v_t$$

จะสังเกตได้ว่าเมื่อ y_t^d ถูกเอาไปจจัยที่มีผลต่อแนวโน้มออกแล้ว เราไม่รวมค่า x_t ในสมการการทดสอบ DF-GLS

สมมติฐานในการทดสอบ คือ

$$H_0: \alpha = 0$$

$$H_1: \alpha < 0$$

หากยอมรับ H_0 หมายความว่า y_t มี unit root หรือ y_t มีลักษณะไม่นิ่ง (non-stationary)

หากยอมรับ H_1 หมายความว่า y_t ไม่มี unit root หรือ y_t มีลักษณะนิ่ง (stationary)

5. วิธี Kwiatkowski, Phillip, Schmidt and Shin test (KPSS)

Zivot and Wong (2006) กล่าวว่า การทดสอบตามวิธี Augmented Dickey and Fuller test (ADF) นั้น สมมติฐานหลัก (H_0) จะกำหนดว่าตัวแปร มี unit root หรือมีลักษณะไม่นิ่ง แต่การทดสอบตามวิธี Kwiatkowski, Phillip, Schmidt and Shin test (KPSS) จะกำหนดสมมติฐานหลัก (H_0) ว่าตัวแปรไม่มี unit root หรือมีลักษณะนิ่ง ดังสมการต่อไปนี้

$$y_t = \beta' D_t + \mu_t + u_t$$

$$\mu_t = \mu_{t-1} + e_t, e_t \sim WN(0, \sigma_e^2)$$

โดยที่ D_t หมายถึง Deterministic component หรือส่วนประกอบที่ทำให้สมมุติฐาน ซึ่งก็คือตัว constant ร่วมกับ time trend โดย u_t มี $I(0)$ หรืออาจจะมี heteroskedastic และ μ_t มีลักษณะ pure random walk โดยมีความแปรปรวนเท่ากับ σ_u^2 ซึ่งสมมติฐานหลักนั้นแสดงถึง y_t เป็น $I(0)$ ซึ่งเขียนได้ดังนี้ $H_0: \sigma_u^2 = 0$ หมายความว่า u_t มีค่าคงที่ (constant) สำหรับสถิติที่ใช้ในการทดสอบ KPSS test คือ Lagrange Multiplier โดยจะทดสอบว่า $\sigma_u^2 = 0$ หรือว่า $\sigma_u^2 > 0$ ดังนี้

$$KPSS = \left(T^{-2} \sum_{t=1}^T \hat{S}_t^2 \right) / \hat{\lambda}^2$$

$$\hat{S}_t = \sum_{j=1}^t \hat{u}_j$$

โดยที่ \hat{u}_j เป็นส่วนคงเหลือที่ได้จากสมการ y_t บนตัวแปร D_t ซึ่ง $\hat{\lambda}^2$ เป็นค่าประมาณของความแปรปรวนในระยะยาวของ u_t ผ่านการใช้ตัว \hat{u}_t นั้นเอง

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้จะเลือกทำการทดสอบ unit root ตามวิธี Phillip and Perron test (PP) เพียงวิธีเดียว

2.1.5 การทดสอบ cointegration ตามวิธีการของ Engle and Granger

Ender (1995) และ Johnston and Dinardo (1997) กล่าวว่า ข้อมูลอนุกรมเวลา (time series data) ที่มีลักษณะนิ่ง (stationary) สามารถนำไปหาสมการถดถอยได้ แต่หากข้อมูลอนุกรมเวลา (time series data) มีลักษณะไม่นิ่ง (non-stationary) เมื่อนำไปหาสมการถดถอยอาจทำให้ได้การถดถอยที่ไม่แท้จริง (spurious regressions) เว้นแต่ว่าสมการดังกล่าวจะมีลักษณะความสัมพันธ์แบบการร่วมกันไปด้วยกัน (cointegration relationship) โดยการถดถอยร่วมกันไปด้วยกัน (cointegration relationship) คือ เทคนิคการประมาณค่าความสัมพันธ์คู่คลุยกภาพระยะยาวระหว่างข้อมูลอนุกรมเวลาที่มีลักษณะไม่นิ่ง โดยที่การเบี่ยงเบนออกจากคลุยกภาพระยะยาวต้องมีลักษณะนิ่ง

Gujarati (1995) กล่าวว่า ข้อมูลทางเศรษฐกิจที่เป็นข้อมูลอนุกรมเวลาส่วนใหญ่จะมีลักษณะไม่นิ่ง เนื่องจากค่าเฉลี่ย (mean) และค่าความแปรปรวน (variance) จะมีค่าไม่คงที่และเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของสมการมีความสัมพันธ์ไม่แท้จริง (spurious regressions) โดยสามารถสังเกตได้จากค่าสถิติบางอย่าง เช่น ค่า t-statistic จะมีการแจจแจงที่ไม่เป็นมาตรฐาน หรือการมีค่า R^2 ที่สูงในขณะที่ค่า Durbin-Watson (DW) ต่ำ ซึ่งเป็น การสะท้อนให้เห็นถึง high level of autocorrelated residuals ดังนั้นวิธีที่จะจัดการกับข้อมูลที่มีลักษณะไม่นิ่ง (non-stationary) คือ การทดสอบ cointegration เนื่องจากการวิเคราะห์

ความสัมพันธ์เชิงคูลยภาพระยะยาว ซึ่งมี 2 วิธีด้วยกันคือ การทดสอบ cointegration ตามวิธีการของ Engle and Granger และการทดสอบ cointegration ตามวิธีการของ Johansen and Juselius

การศึกษาในครั้งนี้จะทำการทดสอบ cointegration ตามวิธีการของ Engle and Granger โดยวิธีการนี้จะทำการระบุว่าตัวแปรใดเป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรใดเป็นตัวแปรตาม และจะทำการทดสอบคูลยภาพระยะยาวจากค่า Residuals ว่ามีลักษณะนิ่ง (stationary) หรือไม่ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ทดสอบตัวแปรในแบบจำลองว่ามีลักษณะนิ่ง (stationary) หรือไม่ ตามวิธี Phillip and Perron test (PP) โดยไม่ต้องใส่ค่าคงที่และแนวโน้มของเวลา
2. ประมาณสมการถดถอยด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS)
3. นำส่วนที่เหลือ (Residuals) ที่ประมาณได้จากข้อ 2 มาทดสอบว่ามีลักษณะนิ่ง (stationary) หรือไม่ ซึ่งเป็นการทดสอบ Residuals ดังสมการต่อไปนี้

$$\Delta \hat{e}_t = \gamma \hat{e}_{t-1} + v_t$$

โดยที่ \hat{e}_t, \hat{e}_{t-1} = ค่า Residuals ณ เวลา t และ $t-1$ ที่นำมาถดถอยใหม่

γ = พารามิเตอร์

v_t = ข้อมูลอนุกรมเวลาของตัวแปรสุ่ม

สมมติฐานในการทดสอบ คือ

$$H_0: \gamma = 0$$

$$H_1: \gamma < 0$$

หากยอมรับ H_0 หมายความว่า Residuals ไม่มีลักษณะการร่วมกันไปด้วยกัน (no-cointegration)

หากยอมรับ H_1 หมายความว่า Residuals มีลักษณะการร่วมกันไปด้วยกัน (cointegration)

โดยการทดสอบสมมติฐานจะทำการเปรียบเทียบค่า t -statistics ที่คำนวณได้จากอัตราส่วน $\hat{\gamma}/S.E.\hat{\gamma}$ นำมาเปรียบเทียบกับค่าในตาราง PP Test หากค่า t -statistics น้อยกว่าค่าวิกฤต MacKinnon ณ ระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ หมายความว่า ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) คือ Residuals มีลักษณะการร่วมกันไปด้วยกัน (cointegration)

2.1.6 การทดสอบ Error Correction Mechanism (ECM)

Gujarati (1995) กล่าวว่า แบบจำลอง Error Correction Mechanism (ECM) คือ กลไกการปรับตัวเชิงคูลยภาพระยะสั้นเพื่อเข้าสู่คูลยภาพระยะยาว โดยเมื่อทำการทดสอบ cointegration แล้วพบว่าตัวแปรในแบบจำลองมีความสัมพันธ์เชิงคูลยภาพระยะยาว แต่ในระยะสั้นอาจมีการออกนอก

ดุลยภาพได้ ดังนั้นเราสามารถที่จะให้พจน์ค่าความคลาดเคลื่อน (error term) ในสมการที่มีลักษณะการร่วมกันไปด้วยกัน (cointegration) เป็นค่าความคลาดเคลื่อนดุลยภาพ (equilibrium error) และอาจเป็นตัวเชื่อมพฤติกรรมระยะสั้นกับพฤติกรรมระยะยาวเข้าด้วยกัน ซึ่งลักษณะสำคัญของตัวแปรอนุกรมเวลาที่มีลักษณะการร่วมกันไปด้วยกัน คือ วิถีเวลาของอนุกรมเวลาเหล่านี้จะได้รับอิทธิพลจากการเบี่ยงเบนออกนอกดุลยภาพระยะยาวและถ้าระบบจะกลับไปสู่ดุลยภาพระยะยาว การเคลื่อนไหวของตัวแปรอย่างน้อยบางตัวแปรจะต้องตอบสนองต่อขนาดของการออกนอกดุลยภาพซึ่งแบบจำลอง ECM สามารถเขียนได้ดังนี้

$$\Delta y_t = a_1 + a_2 \varepsilon_{t-1} + a_3 \Delta x_t + \sum_{m=1}^n a_{4m} \Delta x_{t-m} + \sum_{p=1}^q a_{5p} \Delta x_{t-p} + \mu_t$$

โดยที่ ε_t คือ ส่วนตกค้างและส่วนที่เหลือ (Residuals) ของสมการถดถอยร่วมกันไปด้วยกัน (cointegrating regression equation) สำหรับค่า a_2 หมายถึงค่าของความคลาดเคลื่อนระหว่างค่าสังเกตที่เกิดขึ้นจริง (actual) ของ y_t กับค่าในระยะยาว (long run) ซึ่งหมายความว่าดุลยภาพในคาบที่แล้วจะถูกขจัดไปหรือถูกแก้ไขในคาบต่อมา หรืออาจกล่าวในอีกนัยหนึ่งได้ว่า a_2 คือ สัดส่วนของการออกนอกดุลยภาพของ y_t ในคาบนี้จะถูกขจัดในคาบต่อไป

สำหรับแบบจำลอง ECM ซึ่งอ้างโดย Gujarati (1995) สามารถเขียนได้ดังสมการต่อไปนี้

$$\Delta y_t = a_1 + a_2 \varepsilon_{t-1} + a_3 \Delta x_t + \mu_t$$

โดยที่ a_2 = ค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวระยะสั้น (speed of adjustment coefficient)
 ε_{t-1} = พจน์ของ error team
 μ_t = ค่าความคลาดเคลื่อน

สมมติฐานในการทดสอบ คือ

$$H_0: a_2 = 0$$

$$H_1: a_2 \neq 0$$

หากยอมรับ H_0 หมายความว่า ไม่มีการปรับตัวเชิงดุลยภาพระยะสั้นเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาว

หากยอมรับ H_1 หมายความว่า มีการปรับตัวเชิงดุลยภาพระยะสั้นเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาว

Ender (1995) กล่าวว่า a_2 ต้องมีค่าเป็นลบและมีค่าอยู่ระหว่าง $-1 \leq a_2 \leq 0$ เนื่องจากหาก $\varepsilon_{t-1} > 0$ จะทำให้ $y_{t-1} > \alpha + \beta x_{t-1}$ ซึ่งจะทำให้ y_{t-1} มีค่าสูงกว่าเป้าหมาย และเพื่อให้ y

อยู่บนเป้าหมาย y_t จะต้องมีค่าลดลง ดังนั้น a_2 จึงเป็นค่าที่บ่งบอกถึงค่าความเร็วในการปรับตัว (speed of adjustment) เพื่อกลับเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาว

2.1.7 การประมาณการสมการถดถอยตามวิธี Generalized Method of Moments (GMM)

พิจารณาแบบจำลองการถดถอยเชิงเส้นตรง (linear regression model)

$$y = X\beta + u \quad E(uu') = I\sigma^2$$

$E(X'u) = 0$ หรือเรียกว่าเงื่อนไขแบบตั้งฉากซึ่งกันและกัน (orthogonality condition)

$$V(X'u) = (X'X)\sigma^2$$

วิธีการประมาณค่าแบบ OLS จะได้มากการลดขนาด uu' หรือ $(y - X\beta)'(y - X\beta)$

แต่วิธีการประมาณค่าแบบ Generalized Method of Moments (GMM) จะลดขนาด $u'XWX'u$ โดยที่ W คือ เมตริกถ่วงน้ำหนัก เมื่อทำการลดขนาด $(y - X\beta)'XWX'(y - X\beta)$ เราจะได้

$$X'XWX'\beta = X'XWX'y$$

ถ้า $(X'X)$ และ W ไม่ใช่เมตริกเอกฐาน เราจะได้ $\hat{\beta} = (X'X)^{-1}X'y$ ซึ่งเป็น OLS ดังนั้นเมตริกถ่วงน้ำหนักจะไม่มีผลสำคัญ ซึ่งเราจะได้เห็นต่อไปว่ามันจะสำคัญในบางกรณีดังเช่น

กรณีที่ $E(X'u) \neq 0$ โดยให้ Z เป็นเซตของค่าที่ใช้วัดและมีขนาดเหมือนกันกับ X ซึ่งสามารถเขียนเงื่อนไขแบบตั้งฉากซึ่งกันและกันได้ดังนี้

$$E(Z'u) = 0, V(Z'u) = (Z'Z)\sigma^2$$

ตัวประมาณค่า IV แบบปกติจะได้มาจากการเซตค่า

$$Z'u = 0 \text{ หรือ } Z'(y - X\beta) = 0 \text{ หรือ } \hat{\beta}_{IV} = (Z'X)^{-1}Z'y$$

Sargan (Econometrica, 1958, "Estimation of Economic Relationship with Instrumental Variables") ได้เสนอการลดขนาด

$$(y - X\beta)'Z(Z'Z)^{-1}Z'(y - X\beta)$$

สิ่งนี้เป็นที่รู้จักกันในชื่อ generalized instrumental variable estimator (GIVE) โดยถ้า $E(uu') = \Omega$ จะทำให้ตัวประมาณค่าลดขนาดเป็น

$$(y - X\beta)'Z(Z'\Omega Z)^{-1}Z'(y - X\beta)$$

หมายเหตุว่า GMM จะลดขนาดเป็น

$$u'ZWZ'u \text{ หรือ } (y - X\beta)'ZWZ'(y - X\beta) \\ \Rightarrow (X'Z)W(Z'X)\beta = (X'Z)WZ'y$$

ถ้า $(X'Z)$ และ W ไม่ใช่เมตริกเอกฐาน เราจะได้ว่า

$$\hat{\beta}_{GMM} = (X'ZWZ'X)^{-1}(X'ZWZ'y)$$

Hansen (Econometrica, 1982) ได้แสดงให้เห็นว่าตัวเลือกที่ดีที่สุดของ W คือ $(Z'Z)^{-1}/\sigma^2 = [V(Z'u)]^{-1}$ มันคือ $(Z'\Omega Z)^{-1}$ ถ้า $E(u'u) = \Omega$

ดังนั้น GMM ในกรณีนี้ก็คือ

$$\beta = [X'Z(Z'\Omega Z)^{-1} Z'X]^{-1} [X'Z(Z'\Omega Z)^{-1} Z'y]$$

เมตริกความแปรปรวนร่วมของ β_{GMM} คือ

$$[X'Z(Z'\Omega Z)^{-1} Z'X]^{-1}$$

วิธีการ GMM ได้ถูกใช้เป็นประจำในการประมาณค่าของแบบจำลองการคาดการณ์อย่างสมเหตุสมผลแบบไม่เชิงเส้น (nonlinear rational expectations models) และกรณีที่ $\Omega = E(u'u)$ มีข้อกำหนดที่กว้างมาก

ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการประมาณค่าด้วยวิธี GMM จะมีคุณสมบัติ Robust กล่าวคือ การแจกแจงของค่าความคลาดเคลื่อนในสมการถดถอยอาจมีความแปรปรวนที่ไม่คงที่ แต่การประมาณค่าด้วยวิธี GMM จะกำหนดวิธีการประมาณค่าที่สร้างค่า estimate ของความแปรปรวน (สำหรับใช้ถ่วงน้ำหนัก Moment Condition ในการประมาณค่า β) ที่มีคุณสมบัติ Consistent และ Robust ต่อการกระจุกตัวของค่าความคลาดเคลื่อน

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วุฒิกกร บำเพ็ญนรกิจ (2538) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยโดยใช้อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้เป็นตัวแปรตาม ทั้งนี้ได้ทำการแบ่งธนาคารพาณิชย์ไทยออกเป็น 3 กลุ่มตามสัดส่วนของสินทรัพย์รวม คือ ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก และใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนโดยใช้ข้อมูลทศวรรษระหว่างปี พ.ศ.2527 – 2536 จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยทุกกลุ่ม ได้แก่ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้ทั้งหมด ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่เท่านั้น ได้แก่ อัตราส่วนเงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่อเงินให้สินเชื่อ และส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็กเท่านั้น ได้แก่ ส่วนแบ่งตลาดสินเชื่อ และอัตราส่วนรายได้จากการบริหารเงินตราต่อรายได้ทั้งหมด ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางและขนาดเล็ก ได้แก่ อัตราส่วนเงินกองทุนและส่วนของผู้ถือหุ้นต่อเงินให้สินเชื่อ และอัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ

กรวิวีร์ ชัยอมรไพศาล (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยโดยใช้อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้เป็นตัวแปร

ตาม ทั้งนี้ได้ทำการแบ่งธนาคารพาณิชย์ไทยออกเป็น 3 กลุ่มตามสัดส่วนของสินทรัพย์รวม คือ ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก และใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนโดยใช้ข้อมูลทศวรรษรายไตรมาสระหว่างปี พ.ศ.2541 – 2543 จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ ได้แก่ คุณภาพสินเชื่อ รายได้ที่มีโชดกเบี่ยที่เกิดจากการปริวรรตเงินตราต่างประเทศและค่าใช้จ่ายที่มีโชดกเบี่ย ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ได้แก่ คุณภาพสินเชื่อ รายได้ที่มีโชดกเบี่ยที่เกิดจากค่าธรรมเนียมและบริการและค่าใช้จ่ายที่มีโชดกเบี่ย ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็ก ได้แก่ คุณภาพสินเชื่อ รายได้ที่มีโชดกเบี่ยที่เกิดจากการปริวรรตเงินตราต่างประเทศและค่าใช้จ่ายที่มีโชดกเบี่ย

สุภาพร ประเสริฐศิริเจริญ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์ไทยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งเป็นอัตราส่วนหนึ่งที่ใช้ในการวัดความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ ดังนั้นจึงใช้อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมเป็นตัวแปรตาม ทั้งนี้ได้ทำการศึกษาธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบและแบ่งธนาคารพาณิชย์ไทยออกเป็น 3 กลุ่มตามสัดส่วนของสินทรัพย์รวม คือ ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก และใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนโดยใช้ข้อมูลทศวรรษรายไตรมาสระหว่างปี พ.ศ.2544 – 2550 จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบและธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ ได้แก่ อัตราส่วนรายได้จากการดำเนินงานต่อค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบเท่านั้น ได้แก่ อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่เท่านั้น ได้แก่ อัตราส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการต่อรายได้ทั้งหมด และอัตราส่วนรายได้จากการปริวรรตเงินตราต่อรายได้ทั้งหมด สำหรับกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางและขนาดเล็กไม่มีปัจจัยใดเลยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม โดยปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมในธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบและทุกกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย ได้แก่ ส่วนแบ่งตลาดด้านเงินฝาก อัตราส่วนค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ ต่อเงินให้สินเชื่อและส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยรับและจ่าย

จอมขวัญ สงบกิจ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถใน

การทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่โดยใช้อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมเป็นตัวแปรตาม ทั้งนี้ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ที่ทำการศึกษามีทั้งหมด 4 ธนาคารด้วยกัน ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารกรุงศรีอยุธยา และใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน โดยใช้ข้อมูลทศวรรษระหว่างปี พ.ศ.2531 - 2547 จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ทั้ง 4 ธนาคาร ได้แก่ อัตราส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการต่อรายได้ทั้งหมด อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้ทั้งหมด และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมระหว่างธนาคาร แต่เมื่อพิจารณาธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่แต่ละธนาคารพบว่าธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่แต่ละธนาคารมีปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรแตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่แต่ละธนาคารได้รับผลกระทบจากปัจจัยที่แตกต่างกัน โดยปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารกรุงเทพ ได้แก่ อัตราส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการต่อรายได้ทั้งหมด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสร้างรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ยจากค่าธรรมเนียมและบริการที่ดี ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารกสิกรไทย ได้แก่ อัตราส่วนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงข้อได้เปรียบในด้านการบริหารคุณภาพของสินเชื่อ ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารไทยพาณิชย์ ได้แก่ ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยรับ-จ่าย ซึ่งแสดงถึงการบริหารที่มีคุณภาพของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย และปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารกรุงศรีอยุธยา ได้แก่ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้ทั้งหมด ซึ่งแสดงถึงการบริหารด้านค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพ

Dwi Martani and Ronald Recky Munaiseche (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มธุรกิจการเงินในประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบพฤติกรรมการทำกำไรของกลุ่มธุรกิจการเงินในประเทศอินโดนีเซียระหว่างปี พ.ศ.2548 - 2550 โดยใช้อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมเป็นตัวแปรตาม เนื่องจากเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อสร้างกำไรจากสินทรัพย์ที่มีอยู่ จากการศึกษาพบว่าคุณภาพสินเชื่อและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไร ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดการสินทรัพย์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ โดยข้อมูลที่น่ามาใช้ในการศึกษาได้บ่งชี้ว่าจำนวนของลูกหนี้ที่ไม่สามารถเก็บเงินได้นั้นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อไม่ได้เป็นไปอย่างรอบคอบ ทำให้มีภาระในการตั้งสำรองค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้นตามปริมาณสินเชื่อที่มีปัญหา อีกทั้งยังมีภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงานต่างๆที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และการตัดจ่ายหนี้สูญจากลูกหนี้ที่ไม่สามารถเรียกเก็บเงินได้ ซึ่งจากการขาดประสิทธิภาพในการ

บริการจัดการด้านสินเชื่อและการบริการจัดการด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานได้ส่งผลต่อ
ความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มธุรกิจการเงินในประเทศอินโดนีเซียอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved